

Aulikki Kuisma
Viedään saaren heinät
vielä latoon

Huittisten Korkeakoski Osa 3

Huittisten Korkeakoski

Osa 3

Viedään saaren heinät vielä latoon

Aulikki Kuisma

Huittisten Korkeakoski

Osa 3

Viedään saaren heinät vielä latoon

Kun löydät kirjasta virheitä, tiedät lisää ja enemmän, haluat keskustella tai pahoitat mielesi, ota rohkeasti yhteyttä! Voimme korjata asian seuraavassa painoksessa. aulikkikuismaoy@gmail.com.

© 2022 Aulikki Kuisma

Kustantaja: Aulikki Kuisma Oy, Huittinen, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-69-7984-7

Sisältö:

Akunsaari	7
Akunsaaren nimi sittenkin Hurreilta?	13
Viedään saaren heinät vielä latoon	23
Johan Fredrik Hurri myöh. Loise	29
Erkki Evert Hurri myöh. Lähteenmäki	33
Kalle August Hurri	45
Onko kaiken takana sittenkin nainen?	71
Hurrin perikunta 1919–1928	75
Kalle August Hurrin jälkeen	105
Meidän saaremme	131
Kahlonojan erikoisoperaatio	149
Tapahtui Korkeakoskella ja muualla	175
Emomylly Oy	191
Kirjallisuutta, lähteitä. lisätietoa	199

Akunsaaari

Frans August Mäkelää (27.7.1901-6.4.1935) kutsuttiin ehkä yksinkertaisesti Akuksi. Perimätiedon mukaan Aku oli viettänyt päiväänsä Lauttakylässä, silloisen Huittisten kunnan keskustaajamassa. Hän oli lähtenyt kotiin Loimankylän kautta ja poikennut matkallaan Palomäen kauppaan. Loimijoen ylitys ei sujunut suunnitelmien mukaan.

Lehtitietojen mukaan lauantaina 6.4.1935 klo 14–15 välillä hukkui Huittisissa Loimijokeen Loimankosken päähän tilallisen poika August Mäkelä. Jäältä löydettiin polkupyörä Kurkunojan kohdalla, joten siinä hukkumisen arveltiin tapahtuneen. Vähän matkan päässä polkupyörästä oli jäässä reikä. Kurkunoja oli yleinen ylikulkupaikka Loimasta Korkeakoskelle mentäessä.

Naaraustyöt käynnistettiin heti, mutta hukkunut saatiin ylös vasta kahden ja puolen tunnin kuluttua, joten mies oli jo menehtynyt. Asko Mäkelä muistaa Akun nuoremman veljen, Mäkelän Einon olleen Akua naaraamassa Kurkunojan saaren (Rytinsaari) lähettyvillä. Ruumista pidettiin ennen hautaamista ajan tavan mukaisesti muutamia päiviä Päretalon lattialla, kunnes kunnanlääkäri oli sen tarkastanut. Näin muistelee kuulleen mm. Ilmari Metsämäki.

Kuva 1. Joki on Kurkunojan kohdalla kapea. Joelle kurkottaa suuri niemenkärki, Rytinsaari, joka tulva-aikaan on veden peittämä. Oikea Kurkunoja on Loimankylässä Yli-Jaakolan ja Rytin, nykyisen Pitkäsen peltojen rajajana, Loimijoen toisella puolella, Loimankylässä. 060622

Lauttakylä-lehdessä 12.4.1935 mainittiin lehtijutun yhteydessä, että jäät olivat jo käyneet Loimijoessa heikoiksi, joten joen yli kulkijain oli syytä olla varuillaan.

Kuva 2. Suunnilleen Kurkunojan kohdalla, Korkeakosken puolella on vanhojen talojen, Knihtin ja Praadin, rajaoja. Oikealla näkyy maa-ainesta, joka on peräisin Emomyllä Oy:n rakennuksen pohjankaivuusta. Maa-ainesta on tarkoitus viedä mm. Kahlonojan putkitukseen. 060622

Kirkollisia ilmoituksia Huittisten seurakunnassa, kuolleita: Huhtikuun 6. til pka (tilallisen poika) Frans August Mäkelä Korkeakosken Leskeltä 33 v. 8 kk. 10 p. Näin ilmoitettiin Lauttakylä-lehdessä 24.5.1935.

Kuva 3. Korkeakosken puolella, rajaojalla kasvaa edelleen korkea kuusiaita, yksittäisiä tuomia ja leppää. Perimätiedon mukaan tässä on aiemmin kulkenut jonkinlainen tie, ns. kärrypolku, joka on helpottanut joen rantaan kulkemista ja joen ylityskohtaan pääsyä. Rannassa on Rytinsaari ja oikea Kurkonoja kulkee Loimankylässä Yli-Jaakolan ja Rytin, nykyisen Pitkäsén peltojen rajaojana. 060622

Kuva 4. Aku oli perheetön mies ja olisi kuolinvuotenaan täyttänyt 34 vuotta, mutta toisin kävi. Hänet haudattiin Mäkelän sukhautaan Huittisten hautausmaalle. Tämä oli tietenkin hyvin surullinen tapaus.

Tämän tarinan mukaan, siitä lähtien, olisi Akunsaarta, joka sijaitsee pari sataa metriä Akun hukkumispaikasta alempana alajuoksulla, kutsuttu Akunsaareksi.

Kuva 5. Kukkiiko kuusi Korkeakosken Mäkelässä? Havupuiden kukkasilmut muodostuvat kesä-heinäkuussa. Lämpimänä kesänä kuuset kukkivat runsaasti ja käpyjä on paljon. Kuusen käpy valmistuu toisena kesänä, mutta se kukkii vasta noin 40-vuotiaana. 060622

Mäkelän tila on perinteikäs maatila, jossa on maatilatalouden tukijärjestelmän mukaan yhdeksän peruslohkoa ja metsää noin kymmenen hehtaaria. Asuinrakennus on rakennettu vuonna 1961. Talousrakennukset ovat vanhempia.

Akunsaaaren nimi sittenkin Hurreilta?

Korkeakosken Hurrin tila on siirtynyt saman suvun seuraavalle sukupolvelle ainakin 1540-luvulta alkaen, mutta mahdollisesti jo tuhat vuotta aiemmin. Maakirjojen mukaan Hurrin tilan ensimmäisenä isäntänä toimi Markku Juhonpoika Hurri (1. sukupolvi) vuosina 1540–1575. Nyt on vuorossa 17. sukupolvi, Matias ja Riikka. Saari, joka on kuullut Lesken tilaan, kuuluu nyt tämän tilan alueisiin.

Erkki Matinpoika Hurri (18.4.1830-20.9.1886) toimi Hurrin tilan (12. sukupolvi) isäntänä ja omisti Korkeakosken Hurrin (1852–1886) ja Lesken tilan (1863–1886) lisäksi Loiman Lähteenmäen tilan (1872–1886). Savikon saari on kuulunut Lesken tilan maihin. Erkki Matinpoika myi omistamansa Hurrin ja Lesken tilat pojilleen (13. sukupolvi) Johan Fredrikille ja Kalle Augustille kauppakirjan mukaan vuonna 1882.

Erkki Matinpoika vihittiin avioliittoon 7.7.1853 ensimmäisen vaimonsa Marjaana Matintytär Praadin (13.12.1834-4.5.1867) kanssa ja he saivat yhdessä kuusi lasta; Amanda (1854–1856), Frans Henrik (1856–1882), Juho Fredrik (1859–1927), Kustaa Adrian (1864–1930), Kalle August (1864–1919) ja Eerlanti Evert (1867–1867).

Kustaa Adrian Hurri oli ilmeisesti lievästi kehitysvammainen ”setämiäs”. Häntä pidettiin yleisesti lapsenmielisenä ja hassuna. Hän eli kuitenkin pitkähkön elämän. Eerlanti Evert menehtyi pienenä vauvana.

Frans Erkinpoika oli yksi Huittisten Säästöpankin kahdestatoista perustajajäsenestä ja pohjarahaston lahjoittajista. Hän avioitui Johanna Josefina Johanintytär Yli-Jaakolan kanssa ja he saivat pojan, Frans Erkki (Eric) Fransinpoika, joka oli syntynyt 18.8.1882.

Frans Hurri oli perimätiedon mukaan tulossa hevoskilpailuista Turusta ja päätti oikaista uimalla Loimijoen yli. Voimat eivät kuitenkaan tähän riittäneet. Frans Erkinpoika menehtyi nuorena, vain 26-vuotiaana, jonka jälkeen nuori leski avioitui loimaalaisen rusthollari Tuomas Israelinpoika Heikkilän kanssa. Isänsä kuoleman jälkeen syntynyt Frans Fransinpoika muutti äitinsä kanssa Loimaan pitäjän Lappijoen kylään. Täällä Frans nuorempi kasvoi aikuiseksi. Frans nuorempi avioitui ja muutti Turkuun. Hänen nimekseen oli muuttokirjan merkitty Frans Eric Heikkilä.

Aura-lehdessä oli uutinen ikävästä hukkumistapauksesta. *"Tapaturmainen kuolema. Huittisissa hukkui, tämän kuun 5. p:nä talollisen poika Frans Hurri, Loimaan jokeen (Loimijoki); vainaja oli siivoksi ja uutteraksi tunnettu ja jätti jälkeensä lesken suremaan, jonka kanssa hän oli vihittynä vasta kolme viikkoa. Olikohan siinäkin syynä tuo niin kutsuttu "Karpin liemi", jota täällä paljon myydään ja ahkerasti käytetään."*

Kuollut.

Täten ilmoitetaan,
että
hellästi rakastettu mieheni, toislinen
Frans Henrik Hurri
Kuittisten pitäjästä ja Korkeakosken kylästä hui-
tui Voimaan jokeen tämän kuun 5 p:nä illalla,
26 vuoden, 5 kuukauden ja 16 päivän iässä,
kateraksi suruksi ja kaipaukseksi minulle, vanhem-
mille, veljille y. m. sukulaisille ja tuttaville.
Johanna Josefina Hurri.
Ojää' joll' emme ajattele
Tulee mull' tuoni mieraaks,
Ei hän torvella soitelle
Kuin meitä tohtoo teuraaks',
Kuolet kovat, ommutt' ovat
Kuin laitti maahan laataa,
Vanha ja nuor', pieni ja suur'
Ei niitä västtää taida.

Kuva 6. Kaunis kuolinilmoitus "Sanomia Turusta" -leh-
dessä.

Vaimonsa Marjaanan kuoleman jälkeen Erkki Matinpoika Hurri avioitui uudelleen 30.12.1867 Wilhelmiina (Miina) Matintytär Iso-Kännön (17.6.1829-5.8.1895) kanssa. Miina oli orpo, Lähteenmäen talon kasvattitytär, emännän veljen tytär Loimankylästä. Miina oli syntynyt ja kuoli myöhemmin Vampulassa. Heillä oli yhteinen poika Erkki Evert Hurri (26.5.1872-18.9.1938). Wilhelmina sai poikansa Erkin melko iäkkäänä, noin 43-vuotiaana, eikä hänellä ollut muita lapsia.

Miina ja Erkki Matinpoika Hurri asuivat Korkeakoskella ja Lähteenmäen viljelyksistä huolehtivat lampuodit, jotka olivat ns. koko tilan vuokraajia. Pisimpään vuokraajana toimi samassa talossa jo renkinä ollut Johan Fredrik Sandelin.

Erkki Matinpoika Hurri menehtyi Huittisissa 20.9.1886. Perinnönjako ja ositus toimitettiin 12.12.1887. Osallisina olivat leski Miina Matintytär ja kahdesta avioliitosta syntyneet lapset ja lapsenlapsi. Menehtyneen Frans Henrikin leski Josefina Juhantytär ja poika Frans Erik Fransinpoika sekä pojat Juho Fredrik, Kustaa Adrian ja Kalle August sekä Erkki Evert olivat asianosaisia.

Frans Erik Fransinpojalle oli määrätty holhoojaksi rustitilallinen Frans Juhonpoika Ylijaakola ja Kustaa Adrianin holhoojana toimi Juho Praadi. Pöytäkirjan mukaan Kustaa Adrian oli ”heikkomielinen”, mutta Juho Fredrik ja Kalle August olivat täysi-ikäisiä. Toisesta avioliitostaan Miina Matintyttären kanssa oli poika Erkki Evert Erkinpoika, jonka

Kirja kertoo Huittisten Korkeakosken kylän ihmisistä ja elämästä vuosisadan vaihteesta 1900-luvun alkupuolelle. Mukana on myös tarinoita ja havaintoja nykyhetkestä.

Kylässä on monenlaista yritys- ja yhdistystoimintaa mm. Emomylly Oy ja Loimijokivarren jätevesiosuuskunta sekä Korkeakosken Seutu ry.

Täältä on lähdetty,
tänne on tultu ja
tänne on jääty.

9 789526 979847